

LBRIS

We know
books

KRIZA JÁNOS

Az álomlátó fiú

SZÉKELY NÉPMESÉK

Illusztrálták

a nagyjait Kriza János Általános Iskola
diákjai.

Barót–Budapest
2024

Királyfiú kis Miklós	5
Csinos vitéz	16
Rózsa királyfi.....	23
Viritó Pál	30
A tejkút	44
A király húszéves leánya és a három ifjú	52
A fortélyos leány	58
Az obsitos katona	69
Az álomlátó fiú	82
Pávatoll	95
A szegény csizmadia és a szélkirály	107
Halász Józsi	113
A csókalányok	127
Az egyszeri asszony meg az ördög	137

A két gazdag ember gyermeke.....	143
Borsszem Jankó.....	149
A kicsi dió.....	162
A rest leány.....	169
Három hazug mese.....	175
1.....	175
2.....	180
3.....	184

Egyszer volt egy király, s annak volt egy jó felesége. Mikor a királyné esztendeje férjhez ment asszony volt, született neki egy szép kicsi fia. De az a fiú olyan síró volt, hogy mikor született, sírni kezdett, s a sírást el sem hagyta, hanem éjjel–nappal folyvást, örökké sírt két álló esztendeig. A király s a királyné éjjel sem alhatott a gyermek sírása miatt. Végül is összegyűjtötték a tudósasszonyokat s a híres orvosokat az egész országból, hátha azok valami módon el tudnák hagyatni a sírást avval a gyermekkel. A híres orvosok s a tudósasszonyok mindent elkövettek, amit gondolhattak, de semmire se mentek, a gyermek mind csak sírt folytonosan.

Volt ott a városban egy afféle szerencsemondó öreg cigányasszony. Az is meghallotta, hogy meg van a király szomorodva a gyermek sírása miatt. Elment hozzá, s azt mondta neki:

– Felséges király, mit fizetsz nekem, ha el tudom hagyatni a gyermekkel a sírást?

A király azt felelte:

– No, ha te meg tudod tenni, hogy ez a gyermek ne sírjon, én mindent adok neked, amire csak szükséged van, s azután is, amíg élsz, az én udvaromból üres kézzel el nem mész.

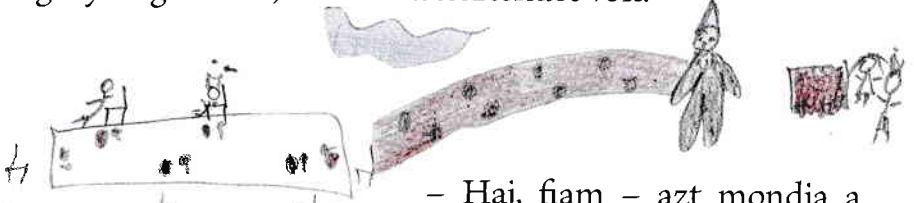
A vén cigányné közel ment a gyermekhez, s azt mondta neki:

– Ne sírj, ne sírj, Királyfiú Kis Miklós, mert mikor betöltöd a tizenhét esztendőt, én neked megszerzem Lételenország királyának a leányát, s neked olyan szép feleséged lesz, amilyen még soha senkinek nem volt kerek e világon.

A vén cigányné ezt így elmondotta háromszor egymás után, s a gyermek arra úgy elhallgatott, hogy csak egy nyikkantást sem sírt azután, s jó hallgató gyermek lett belőle. A király ezen nagyon megörvendett, s annyi mindent adott a vén cigánynénak, hogy az alig bírta hazavinni.

Volt már mit adjon otthon a purdékknak.

A királyfi nevededett napról napra, s mikor betöltötte a tizenhét esztendő, jelentette az apjának, hogy ő meg akar házasodni. A király egy darabig mondogatta neki, hogy várakozzék, még nincs itt az ideje, még igen ifjú, de mikor látta, hogy a fiú erősen áll a feltétele mellett, nem sokat ellenkezett vele, hanem elészámlált sok király- s hercegkisasszonyt neki, hogy válasszon közülük. De a királyfi azt mondotta, hogy neki nem kell más leány, csak Lételenország királyának a leánya, akit a vén cigányné ígért neki, mikor ő kétesztendő volt.

– Haj, fiam – azt mondja a király, – hátha ahhoz nem lesz szerencséd, mert én soha még hírét sem hallottam Lételenországnak.

– Márpedig én – azt mondja a királyfi – addig megyek, ha a lábam térdig elvásik is, amíg meg nem találok azt a leányt.

A király látta, hogy nem tartóztathatja a fiát, elkészítette hát az útra jó móddal, minden útiköltséggel, ahogy egy királyfihoz illett.

Volt a királyfinak egy hűséges inasa, azt maga mellé vette útitársul, lóra ültek, s megindultak ki a királyi városból. Mentek, mentek, már ugyan sietve, mint a házasuló legény szokott menni, míg nagysokára, hosszú, terhes utazás után egy nagy havasba jutottak. Ahogy ott mennek, megpillantanak egy remeteházat. Egy igen-igen öreg asszony lakott abban, aki be szokott fogadni minden utazót

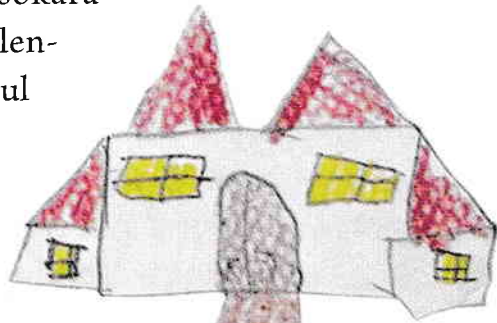
szállásra. A királyfi is bement a házba, szállást kért éjszakára, és be is fogadta a vénasszony őket. Este sokféléről beszélgettek, s a királyfi elmondotta, hogy ő hova szándékozik. Eddig jövő útjában mindenkitől megkérdezte, hogy hol van az a Lételenország, de mind azt felelték, hogy annak még hírért sem hallották. Most megkérdi a vénasszonytól is, hogy nem tud-e arról az országról valamit, hogy ő arra vehesse útját.

A vénasszony azt mondotta neki:

– Kedves fiam, már háromszáz esztendeje, hogy itt lakom, de hírért sem hallottam annak az országnak. Pedig annyi idő alatt sok jövő-menő megfordult az én házamnál. De van nekem egy cselédem, akit én küldözgetek országról országra, most is oda van követségben, az alighanem tud mondani holnap reggel valamit.

A királyfi alig várta, hogy megvirradjon, hogy végre nagysokára halljon valamit Lételenországról. Szinte álmatlanul töltötte az egész éjszakát.

Reggel, mikor felkeltek, az öregasszony kiállott egy vasostorral az ajtó elé, s avval olyat csattintott, hogy az egész havas megrendült bele. S akkor néz ide, néz oda, de nem lát jönni senkit.

Megharagszik, ismét olyat csattint, hogy az egész ház megmozdul, még a padlásból is hullott a por, s mégsem jött senki. Harmadszor olyat csattintott, hogy hét országra elhallatszott, s akkor előjött egy holló, s leszállott az ajtó eleibe. – Hát ilyen későn kell jönni? – azt mondja a vénasszony. – Mindjárt kitekerem a nyakadat, hogy így megkéstél.

– Kedves jó asszonyom, nem jöhettem hamarább – mentegeti magát a holló –, mert leszállottam volt Lételenország királyának a veteményeskertjében egy szép dinnyére. A kertész meglátott, s ellötte egyik lábamat s három tollat a jobb szárnyamból. Ezért késtem oly sokáig.

Hej, megörvend a királyfi, azt hitte, hogy most már bizonyosan célt érnek.

A vénasszony megparancsolta a hollónak, hogy vezérelje el ezeket az utasokat Lételenország királyához.

– Asszonyom – azt mondja a holló –, kezedben az életem, de ha a nyakamat elvágod, akkor sem megyek többször oda, ahol így bántak velem, hanem elmegyek a határszélig, s onnan az ország határa szélétől megmutatom a szállóidnak, hogy hol van Lételenország királyának a városa s a fényes kastélya.

– Az is jó – azt mondja a vénasszony –, induljatok.

A holló szárnyra kelt, megindult, utána a királyfi s az inas. De minthogy ezek nem tudtak lépést tartani vele, a holló leszállott egy-egy fára, ott megvárta őket, ismét elébb repült, s ismét megvárta, mindaddig, míg elértek egy iszonyú magas kősziklát, tízszer magasabbat, mint a Fogarasi-havasok. Az a kőszikla éppen a határszél volt. Felmentek annak a kősziklának éppen a tetejére, s a holló megmutatta onnan a királyfinak s az inasának az egész

Lételenországot, megmutatta a király fővárosát s a kastélyát is, s azt mondotta nekik:

– No, én már tovább nem mehetek, hanem ti menjetek be abba a fényes városba. Ihol ne, itt adok nektek két tollat a szárnyamból, ezt tartsátok a kezetekben, s mikor a királyi kastélyhoz érkeztek, csak

legyintsetek a tollúval a kastély felé, s arra a legyintésre minden élő teremtség úgy elalszik a kastélyban, mint a föld. Még a légy is elalszik arra. Ti akkor menjetek be a király veteményeskertjébe, ott van két szép dinnye egymás mellett, mégpedig olyan szép és olyan nagy dinnye, amilyen nagyot még eddig senki sem látott. Abban a két dinnyében van a király két szép leánya. Mihelyt a kertbe bementek, egyszerre kapjátok fel ketten a két dinnyét, dugjátok tarisznyába, fel a lóhátra, s akkor ugyan haladjatok visszafele, amilyen gyorsan csak tudtok. De te, király, ha ezt a két dinnyét elhozhatjátok, meg ne próbáld, hogy megkezd a magadét, míg olyan helyre nem jutsz, ahol neked egy fertály borod, egy sarkalat kenyered s egy darab sülted nem lesz.

A holló, ahogy ezeket elmondotta, elment visszafelé. A királyfi pedig bement az inassal Lételenországba, be a fővárosba, s ott megálltak a királyi kastélyhoz közel. Amint ott állanak, egy nagy légy repült feléjük a kastély felől, az inas feléje legyintett a tollúval, amelyet a hollótól kapott, s arra a légy leesett a földre. Nézi az inas, hát nem mozdul. Azután egy galamb repült feléjük, egy fehér galamb a kastélyból, a királyfi annak is feléje legyint a tollúval távolról, s arra a galamb is csak leesik a földre.

Odamennek, nézik, s hát nem mozdul az sem. Erre azt mondják:

– No, most már mind alusznak a kastélyban, mehetünk.

Bementek hát a kertbe, felkapták a két dinnyét, feltették a lovakra, s mentek vissza, mint a szél. Míg a kősziklához érkeztek, felébredt a király, észrevette, hogy oda a két leány. Utánuk eredt tizenkét fegyveressel, de mire utolérte volna, a királyfi túljárt a kősziklán az inassal.

Annak a királynak nem volt szabad túlmenni a határszélen fegyveresekkel, megállott a kőszikla tetején, s utána kiáltott a királyfinak:

– Jól van, elvitted a leányomat, de ha meg nem becsülöd, bűját vallodd – s avval visszatért a maga városába.

A királyfi vitte a leányt a dinnyében nagy örömmel, s mikor abba a havasba értek, amelyben szállásoltak volt azelőtt, leszállottak a lóról, s leültek egy fa alá pihenni. A királyfi nézegetni kezdi a dinnyét, s nem nyughatott a kíváncsiságtól, hogy meg ne nézze, mi van benne.

Megszegi a dinnyét, s hát kiugrott abból egy angyali szép leány, s azt mondja a királyfinak:

– Te az enyém, s én a tied, de van-e egy pohár bor, egy darab kenyér s egy kis sült?

A királyfi erre azt felelte nagy szomorúan:

– Most nincs, édes kincsem, de lesz.

Mihelyt a királyfi ezt kimondotta, a leány abban a helyben mindjárt meghalt. A királyfi, mikor ezt látta, úgy megbúsult, hogy a kardjába akart ereszkedni bújában, de az inas kivette kezéből a kardot, s azt mondotta:

